

Kinderen leren meer met flexibele schooltijden

Het is opvallend hoe goed de resultaten zijn van het experiment met flexibele schooltijden. Ouders en leerlingen zijn blij met vrij op te nemen vakanties. Leerkrachten hebben soms koudwatervrees, maar worden snel enthousiast. Het mooiste is: alle experimenteerscholen rapporteren dat de kinderen méér effectieve lestijd krijgen. Ze leren meer.

Dit is het onderwijs van de toekomst. Daar zijn de directies van de – bijna allemaal openbare – experimenteerscholen het over eens. Voor Anneke Slegers-Mastenbroek van Sterrenschool Bikube in Hoofddorp is het meer dan dat: ‘Een droombeeld komt uit’, zegt ze. ‘Dit is dé manier om de kwaliteit van het onderwijs omhoog te schroeven, en wij bewijzen dat het kan’.

Bikube is misschien wel de opmerkelijkste deelnemer aan het Experiment Flexibilisering Onderwijstijd. Het is een bestaande school met 190 leerlingen en een traditioneel jaarklassensysteem, die per 1 augustus 2011 overstapte op flexibele schooltijden. Net als de andere experimenteerscholen mag Bikube nu afwijken van de wettelijk vastgelegde zomervakantie en de vijfdaagse schoolweek.

Ouders, leerlingen en leerkrachten nemen op de experimenteerscholen in overleg vakantie op, net als in het bedrijfsleven. Dit vergt een heel andere lesaanpak, omdat de kinderen niet meer gelijk op gaan in hun leerproces. ‘Sommige leerkrachten hadden daar aanvankelijk moeite mee, maar binnen een jaar was iedereen óm’, zegt Slegers. ‘Als ze in de praktijk ervaren hoe het werkt, worden ze snel enthousiast en dat werkt aanstekelijk. Het was een kwestie van wennen.’ Dit is interessant, want in de eerste monitor Experiment Flexibilisering Onderwijstijd die het ministerie van OCW in oktober presenteerde, kwam Sterrenschool Bikube

naar voren als de school waar leerkrachten het meest kritisch waren. Op de Parapluschool in Ede, Sterrenschool Zevenaar en Casa in Pijnacker zeiden alle leerkrachten al dat ze niet meer op een school met reguliere onderwijstijden zouden willen werken. Op Bikube waren de meningen hierover verdeeld. ‘Maar dat onderzoek is gedaan toen we maar kort bezig waren’, zegt Slegers nu. ‘Inmiddels hebben we

onderwijstijd dan in reguliere scholen met lange zomervakanties. Slegers merkt dat ouders geen behoefte hebben aan 11 weken schoolvakantie per jaar: ze willen vaak maar acht weken opnemen. ‘En de kinderen vinden het leuk om in een vakantieperiode naar school te komen. Waar andere kinderen hele vakantieweken naar de opvang gaan, blijven onze leerlingen gewoon leren. Dat levert wat op’.

‘Dit is dé manier om de kwaliteit omhoog te schroeven’

een aantal vakantieweken doorgewerkt en de leerkrachten hebben ervaren dat het juist heel leuk werken is in zo’n periode, met gemengde groepen van verschillende leeftijden. Dat gaat goed dankzij de individuele leerlijnen. Bovendien kunnen die leerkrachten in een andere periode op vakantie en dat bevalt ook’.

Meer les, minder vakantie

Alle experimenteerscholen houden exact bij wanneer kinderen les krijgen, wanneer ze opvanguren hebben en wanneer ze vrij nemen. De scholen moeten immers voldoen aan de wettelijke verplichting van 940 uren per jaar. Wat blijkt: de leerlingen krijgen hier meer effectieve

Dat zegt ook Rob van der Spek van de Parapluschool Ede, een nieuw schooltje met nog maar 30 leerlingen, van wie de oudsten in groep 3 zitten. Van der Spek ziet dat ouders graag in september en februari op vakantie willen. Zodoende werken veel kinderen in de zomer door. ‘Op traditionele scholen moet na de lange zomervakantie veel kennis worden opgehaald. Hier zijn ze er nooit zo lang uit en dat scheelt tijd.’ Van der Spek verwacht nog dit schooljaar naar de 50 leerlingen te groeien.

Overigens hebben de leerkrachten op experimenteerscholen evenveel vakantie-dagen als op traditionele scholen, want dat ligt vast in de cao. Alleen neemt het

Lidwien Kok tussen haar leerlingen in Zevenaar:
'Dagje ijsvrij kost hier geen onderwijstijd'.

personeel op de experimenteerscholen in overleg vakantie, zodanig dat er altijd bezetting is.

Flexibele begin- en eindtijden

Sterrenschool Zevenaar ziet ook meer effectieve leertijd ontstaan door flexibele begin- en eindtijden: de kinderen kunnen hier extra vroeg, om 8 uur, beginnen, of wat later vertrekken, om 15 uur. 'Hierdoor hebben we om 8 uur of na 14 uur kleinere groepjes binnen, die meer aandacht kunnen krijgen', zegt Lidwien Kok, directeur van Sterrenschool Zevenaar. Vroeg beginnen is overigens niet automatisch vroeg klaar. Ouders kunnen er bijvoorbeeld voor kiezen om hun kind langer naar school te laten gaan op hun eigen werkdag. 'De school sluit op deze manier aan op het ritme in het gezin', zegt Kok. 'Ook kan een kind dat vroeg wakker is, vroeg komen en andersom. Dat geeft veel rust in de gezinnen en ook daar hebben kinderen baat bij.'

In Zevenaar kunnen ouders ook kiezen voor een pakket met meer lestijd per week: tot 26,5 uur in plaats van 25 uur. De meer gewerkte uren kunnen naar wens worden opgenomen met een knipkaart. 'Een dagje schaatsen als er ijs ligt? Een lang weekend weg? Kan nu en het kost geen onderwijstijd'. Het aantal leerlingen van de Sterrenschool Zevenaar is in twee jaar gestegen van 5 tot 100. En dat in een krimpregio. Kok is er trots op.

Voordelige vakantie

Alle experimenteerscholen zien minder stress bij de ouders, omdat ze de schooltijden beter kunnen aanpassen bij hun werktijden. 'Wat ook mooi is: ik zie gezinnen die voor het eerst op vakantie gaan, omdat ze eindelijk eens kunnen profiteren van goedkope reizen in een voordelige periode. Dat is zo waardevol', zegt Anneke Slegers.

Ook zien de directies op de lange termijn minder stress bij hun leerkrachten. Vroe-

Openbare scholen doen mee

Het zijn voornamelijk openbare scholen die meedoen aan het experiment Flexibilisering Schooltijden. Van de 12 toegelaten scholen zijn er 9 openbaar, 2 algemeen bijzonder en één protestants-christelijk. Ze zijn allemaal gelegen in het midden van het land.

Eerste tranche per 1 augustus 2011

Vijf openbare scholen:

- Sterrenschool Bikube in Hoofddorp
- Laterna Magica in Amsterdam
- Parapluschool Ede
- Sterrenschool Apeldoorn
- Sterrenschool Zevenaar

Twee algemeen bijzondere scholen:

- De School in Zandvoort|
- Casa in Pijnacker

Tweede tranche per 1 augustus 2012:

Vier openbare scholen:

- Lares in Enschede
- De Vliegenvier in Apeldoorn
- Sterrenschool De Sprengel Geerstraat in Vaassen
- De Ruimte in Almere

Eén protestants-christelijke school:

- Sterrenschool Ermelo

ger was het voor hen lastig als een kind bijvoorbeeld door ziekte achterliep op de groep. Nu werken alle kinderen in hun eigen tempo, niemand loopt meer voor of achter. Fijn voor de kinderen, maar ook voor de leerkrachten.

Vrij voor het koeienscheren

Sinds augustus 2012 doet ook Sterrenschool De Sprengel Geerstraat in Vaassen, een kleine plattelandsschool, mee aan het experiment. 'Het idee kwam van de leerkrachten zelf', vertelt locatieleider Hanneke van Hal. 'Omdat we ons graag willen profileren en we denken dat deze werkwijze de toekomst heeft. Aan de ouders merken we nu al dat ze het fijn vinden om soms vrij te kunnen nemen voor hun kind, bijvoorbeeld als ze gaan koeienscheren op de boerderij. Daar kunnen kinderen nu bij zijn, als ze later in de vakantie een dagje terugkomen. Vinden ze geweldig, ze voelen zich verantwoordelijk voor hun eigen tijd'. <